

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Havs- och vattenmyndigheten

Yttrande över Havs- och vattenmyndighetens förslag till ändrade föreskrifter (HVMFS 2017:8) om fiskefartygs tillträde till hamnar

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Av EU:s plan för Östersjön framgår att pelariska fångster av sill, strömming och skarpsill som överstiger 5 ton ska landas i en av medlemsstaten utpekad hamn. I Sverige tillåts landningar i utsedda hamnar dygnet runt, veckans alla dagar. Havs- och vattenmyndigheten har inte resurser att genomföra fullständiga landningskontroller av fångsten under dygnets alla timmar. Myndigheten menar att en minskning av det tidsfönster då landningar tillåts skulle medföra bättre möjligheter att kontrollera fångsterna, så att kvotavräkningen som myndigheten har att utföra skulle bli mer rättvisande. Myndigheten föreslår att landningar mellan klockan 07:00-19:00 under dagarna måndag till fredag skulle förbättra möjligheten att kontrollera fångsterna och föra mer rättvisande statistik av den fisk som tas upp ur havet och påverkar fiskbestånden. Förslagsställaren föreslår också att tidigare eller senare landningar undantagsvis skall kunna godkännas vid behov.

Förslaget föreslås träda i kraft den 15 januari 2024.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Havs- och vattenmyndigheten menar att felaktigheter vid rapportering förekommer vid kontroller av osorterade pelagiska landningar från Östersjön. Därför ser myndigheten ett behov av att öka kontrollfrekvensen för att säkerställa att statistiken över kvotavräkning ska bli mer korrekta. Förslagsställaren framhåller att de pelagiska landningarna är resurskrävande att kontrollera. Genom att förkorta tiden som landningar av fångster kan inkomma i hamn menar myndigheten att koncentrationen av resurser för att genomföra kontroller skulle medföra att kontrollerna blir mer frekventa och korrekta.

Eftersom landningar där fångsten sorteras vid ankomst visar på en lägre risk för felrapportering av fiskarnas artsammansättning i fångsten föreslår myndigheten att dessa landningar ska undantas kraven på landningstider i förslaget.

Regelrådet finner att beskrivningen av bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslagsställaren menar att en alternativ lösning skulle vara att man tillämpar förslagets tidsregler för alla pelagiska landningar oavsett om fångsten sorteras vid landningen direkt eller ej. Detta skulle enligt myndigheten leda till att fler landningar än nödvändigt påverkas. De landningar som har fångster som är tänkta till humankonsumtion skulle särskilt påverkas negativt av detta. Eftersom kontrollerna av dessa fångster normalt har mer korrekta resultat av artsammansättning än pelagiska fångster anser myndigheten att kontroller i dessa fall bör undantas förslagets nya regler.

Ett annat alternativ som framhålls i konsekvensutredningen är att Havs- och vattenmyndigheten skulle kunna utöka bemanningen för att kunna kontrollera fångster även utanför det nu angivna tidsfönstret. Denna lösning menar förslagsställaren inte är möjlig då resurser som skulle krävas inte finns i nuvarande budget.

Ytterligare ett förslag på alternativ lösning är att anlita tredje part, så som ett företag, för att dygnet runt kontrollera pelagiska fångster. Förslagsställaren ser dock att volymen befintliga svenska pelagiska fångster sannolikt är för låg för att ett företag skall kunna driva en sådan kontrollverksamhet med lönsamhet. Ett sådant förslag skulle behöva utredas vidare.

Effekten av om ingen reglering kommer till stånd är att myndigheten inte kan säkerställa en tillräckligt god kontroll för att kunna genomföra en korrekt kvotavräkning.

Regelrådet vill framföra följande. Det hade varit önskvärt att förslagsställaren hade problematiserat kring alternativ två. Att anställa mer personal för ökade öppettider för landningar är ett dyrare alternativ, men hur mycket skulle detta kosta? Beroende på hur långa öppettider för landning som anges förändras ju också kostnaden. En jämförelse av olika tidsspann, kostnadsuppskattningar och indikationer på vad som i dagens läge finns i budget hade varit önskvärd. Det hade också varit önskvärt att få en beskrivning av vilka positiva och negativa ekonomiska och verksamhetsmässiga effekter som skulle uppstå till följd av olika öppettider. Det hade också varit önskvärt att myndigheten skulle resonera kring om äskande för medel för ytterligare personalförstärkning vore möjligt.

Regelrådet finner trots allt att förslagsställarens beskrivning har beskrivit alternativa lösningar och effekter om ingen regel kommer till stånd godtagbart.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Enligt EU:s artikel 43 och i artikel 14 i den fleråriga planen för Östersjön finns regler om att medlemsländerna skall tillämpa de kontrollmekanismer som gäller för EU:s fiske samt att pelagiska fångster skall landas i av medlemsländerna utsedda hamnar. Mer att läsa om detta finns i remissen.

Regelrådet finner att förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen framgår att förslaget ska införas den 15 januari 2023. Så snart förslaget är beslutat kommer myndigheten att kungöra beslutet genom interna rutiner, på

dess hemsida och tidningen Fiskenytt. Fisket som påverkas sker under perioden januari- april.

Regelrådet finner att tidsperioden då företagen ska ta till sig informationen och genomföra verksamhetsmässiga förändringar blir genom föreslagen tidsplanering mycket kort.

Regelrådet anser inte att förslagsställaren har beskrivit om särskild hänsyn kan tas till tidpunkt för ikraftträdande kan tas och bedömer denna aspekt som bristfällig.

Regelrådet bedömer att beskrivningen av behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Berörda företag beskrivs i remissen. I konsekvensutredningen beskrivs att i genomsnitt 25 fartyg om året landar pelagiska laster från Östersjön som överstiger 5 ton. Samtliga företag utom ett är mikroföretag med mindre än 10 anställda och en årsomsättning under 2 miljoner euro. Utöver dessa företag påverkas även åkerier.

Regelrådet finner att beskrivningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch är godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen konstateras att förslagsställaren inte ser någon påverkan på administrativa kostnader.

Regelrådet finner att beskrivningen av administrativa kostnader är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

Det begränsade tidsfönster då hamnen är öppen för landning av fångst kan ge väntetider för företag att inkomma till hamn om många fartyg samtidigt önskar anlöpa. En sådan situation orsakar kostnader för företag i form av ökade arbets- och bränslekostnader. Förslagsställaren hävdar att förändrade tider till följd av förslaget i övrigt inte kommer att öka företagets kostnader.

Förstahandsmottagare hanterar främst fångster som syftar till humankonsumtion. Dessa fångster sorteras direkt eller vid nära anslutning till ankomst till hamn och omfattas inte av förslaget utan är undantagna. Därmed menar förslagsställaren att förstahandsmottagare inte får ökade kostnader till följd av förslaget.

Gällande åkeriers transporter menar förslagsställaren att förändrade tidpunkter för transport av fångster som uppstår till följd av förslaget inte leder till ökade kostnader.

Regelrådet finner att beskrivningen inte inkluderar möjliga ökade kostnader för hamnar till följd av förslaget. Regelrådet finner också att ingen kostnadsberäkning av företagets kostnader till följd av väntetider inkluderats, heller inte någon uppskattning av hur långa väntetiderna kan bli.

Förslagsställaren påpekar i remissen att anlöpen till hamnar kan påverkas av förslaget. Vissa tider kan hamnarna vara överbelagda på grund av förslaget och dess tidsbegränsande effekter. Detta skulle medföra extra kostnader för företagen i form av kostnader för personal och fartyg som sätts i väntläge på att komma in till hamn. Vissa transporter lär också anlöpa andra hamnar för att kringgå svenska regler vilket gör att intäkterna från dessa anlöp då inte längre tillfaller svenska hamnar.

Regelrådet finner att även om beskrivning av regleringens påverkan finns med i konsekvensutredningen hade det varit önskvärt att man hade beskrivit förslagets påverkan på hamnarnas ekonomi på ett tydligare sätt, så att effekterna på deras verksamhet tydligare kunnat utläsas.

Regelrådet anser att förslagsställaren inte har beskrivit hur företag kan planera för införandet av reglerna och vilka åtgärder som behövs för att ställa om verksamheten. Om förslaget införs kan det då påverka personalschema för arbetstider och liknande som behöver justeras och planeras i god tid innan förslaget genomförs?

Regelrådet finner att beskrivningen av andra kostnader och verksamhet är bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställarens bedömning är att ökad regelefterlevnad ökar likvärdigheten för företag och därmed är positivt för konkurrensen.

Regelrådet finner att påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Förslagsställaren anger inte någon annan påverkan på företagen än det som framgår av övriga delar av detta yttrande.

Regelrådet finner att förslagsställarens beskrivning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen framgår att ingen särskild hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning då i stort sett samtliga företag är mikroföretag.

Regelrådet finner att beskrivningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet finner att förslagsställaren beskriver bakgrund och syfte, EU-rätt, påverkan på konkurrensförhållanden och om särskild hänsyn tagits avseende små företag i förslaget. I de delar som rör alternativ till förslaget finns inte tillräckligt problematiserat kring öppettider, kostnader och budgetpåverkan på myndigheten samt om andra alternativa lösningar är möjliga och under vilka premisser. Förslagsställaren har inte redogjort för alla företags kostnader. Exempelvis redogörs inte för kostnader för hamnar som kan förlora intäkter till följd av förslaget. Detta då fartyg kan välja att lossa sin last i andra hamnar utomlands vilket leder till att svenska hamnar förlorar intäkter, vilket sannolikt skulle leda till en negativ ekonomisk påverkan för dessa företag. Hänsyn har inte tagits till att företag måste få tid att

anpassa sin verksamhet till det nya förslaget innan det träder i kraft.

I en sammantagen bedömning finner Regelrådet att konsekvensutredningen brister i beskrivningen av andra kostnader och verksamhet och motivering till varför inte särskild hänsyn kan tas till tidpunkt för ikraftträdande mot bakgrund av att tidsperioden till tänkt införande är kort.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 29 november 2023

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjer och Lars Silver

Ärendet föredrogs av: Anna Nilsson

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Anna Nilsson
Föredragande